

I. LUDNOŚĆ I URBANIZACJA					
	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
Liczba ludności świata i jej zmiany	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie świata najludniejsze państwa podaje różnice w zaludnieniu wg kontynentów wymienia przykłady państw o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia etapy zaludniania Ziemi podaje czynniki wpływające na zróżnicowanie przyrostu naturalnego na świecie oblicza współczynnik przyrostu naturalnego 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje liczbę ludności świata i jej zmiany oblicza tempo zmian liczby ludności na danym obszarze za pomocą wskaźnika dynamiki analizuje zróżnicowanie przyrostu naturalnego na świecie 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny oraz skutki tempa wzrostu liczby ludności w skali globalnej i regionalnej ukazuje na przykładach konsekwencje wysokiego współczynnika przyrostu naturalnego wyjaśnia wpływ zmian ludnościowych na środowisko przyrodnicze i inne elementy przestrzeni społeczno-gospodarczej i kulturowej (<i>Interakcje</i>) 	<p>Uczeń poprawnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> prognozuje zmiany liczby ludności świata i poszczególnych kontynentów
Teoria rozwoju demograficznego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia teorie rozwoju społeczeństw wymienia fazy przejścia demograficznego wymienia przykłady państw znajdujących się w poszczególnych fazach przejścia demograficznego wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna</i>, <i>implozja demograficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje etapy rozwoju demograficznego ludności na podstawie wykresu wymienia fazy przejścia demograficznego, w których następuje eksplozja demograficzna wymienia przyczyny eksplozji demograficznej oraz implozji demograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje model przejścia demograficznego na wybranych przykładach analizuje fazy przejścia epidemiologicznego na wybranych przykładach opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach wybranych państw świata opisuje przestrzenne zróżnicowanie eksplozji demograficznej i implozji demograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny i skutki eksplozji demograficznej i implozji demograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> ukazuje przyczyny zmian demograficznych i epidemiologicznych w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo
Zróżnicowanie demograficzne społeczeństw	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady społeczeństwa młodego i starego odczytuje z wykresów średnią długość trwania życia w wybranych krajach świata wyjaśnia znaczenie terminów: <i>współczynnik feminizacji</i>, <i>współczynnik maskulinizacji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czynniki kształtujące strukturę wieku ludności wymienia typy demograficzne społeczeństw charakteryzuje społeczeństwa młode, zastojowe i stare na przykładach wybranych państw świata 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę wieku i płci ludności na przykładach wybranych państw świata (na podstawie danych statystycznych) wyjaśnia konsekwencje starzenia się społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problemy społeczno-gospodarcze związane ze starzeniem się społeczeństw wybranych krajów Europy Zachodniej analizuje i ocenia zróżnicowanie ludności pod względem przeciętnej długości trwania 	<ul style="list-style-type: none"> prognozuje zmiany udziału głównych grup wiekowych ludności Unii Europejskiej na podstawie różnorodnych źródeł

			<ul style="list-style-type: none"> • oblicza współczynnik feminizacji i współczynnik maskulinizacji 	<p>życia, diety oraz umieralności niemowląt</p>	
Rozmieszczenie ludności na świecie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy obszarów wg podziału ze względu na aktualny stopień zaludnienia • podaje główne cechy rozmieszczenia ludności na świecie • wymienia obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia na świecie • określa gęstość zaludnienia na poszczególnych kontynentach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia ludności na świecie • wskazuje obszary największej i najmniejszej koncentracji ludności na świecie na podstawie mapy tematycznej • przedstawia przyczyny dużej koncentracji ludności na wybranym obszarze • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia dla wybranych państw 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje rozmieszczenie ludności na świecie na podstawie mapy tematycznej • wykazuje wpływ barier osadniczych na rozmieszczenie ludności na świecie • porównuje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w krajach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo • analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazuje przyrodnicze i społeczno-gospodarcze skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na świecie • analizuje wskaźniki gęstości zaludnienia w wybranych państwach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w analizach demograficznych stosuje się wskaźnik gęstości zaludnienia i wskaźnik fizjologicznej gęstości zaludnienia
Przyczyny i konsekwencje migracji ludności	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, imigracja, emigracja, reemigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty</i> • podaje przykłady państw o dodatnim i ujemnym saldzie migracji zagranicznych na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje migracje • wyjaśnia przyczyny migracji • podaje kierunki współczesnych migracji zagranicznych na świecie • oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach • analizuje kierunki współczesnych migracji zewnętrznych i wewnętrznych • podaje pozytywne i negatywne skutki ruchów migracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje i przyczyny uchodźstwa oraz podaje przykłady tego rodzaju migracji 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje problem uchodźstwa na wybranych przykładach
Zróżnicowanie rasowe i narodowościowe ludności	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne i mieszane odmiany ludzkie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rasizm</i> • wymienia przykłady krajów jednolitych oraz zróżnicowanych pod względem narodowościowym 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rozmieszczenie odmian ludzkich na świecie na podstawie mapy tematycznej • klasyfikuje języki świata ze szczególnym uwzględnieniem grup językowych rodziny indoeuropejskiej • wymienia najbardziej rozpowszechnione języki świata na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata • wskazuje przyczyny upowszechniania się wybranych języków na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki zróżnicowania narodowościowego i etnicznego ludności na przykładach • wskazuje konsekwencje upowszechniania się wybranych języków na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność walki z rasizmem • omawia wpływ podbojów kolonialnych na zróżnicowanie językowe świata
Zróżnicowanie religijne i	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>religia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zróżnicowanie religijne i kulturowe świata 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje zróżnicowania religijnego i kulturowego ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie czynników społeczno-kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę państw

kulturowe ludności	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy religii uniwersalnych wymienia przykłady krajów jednolitych oraz zróżnicowanych pod względem religijnym i kulturowym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę wyznaniową na świecie na podstawie danych statystycznych charakteryzuje kręgi kulturowe (cywilizacyjne) na świecie oraz wskazuje ich zasięg na mapie 		w rozwoju gospodarczym wybranych regionów świata	
Struktura zawodowa ludności świata	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kategorie ludności na rynku pracy wymienia czynniki decydujące o poziomie aktywności zawodowej ludności 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki decydujące o poziomie aktywności zawodowej ludności opisuje współczynnik aktywności zawodowej wg płci w wybranych państwach na podstawie danych statystycznych omawia strukturę zatrudnienia w poszczególnych fazach rozwoju gospodarczego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę zawodową ludności wybranych państw oblicza współczynnik aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych państwach i jej związek z poziomem rozwoju państwa omawia przyczyny zmian zachodzących na rynku pracy w krajach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany w strukturze zatrudnienia wraz z rozwojem gospodarczym, a także ich konsekwencje na świecie oraz w wybranych krajach charakteryzuje współczesne formy zatrudnienia
Bezrobocie na świecie	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>stopa bezrobocia</i>, <i>bezrobocie ukryte</i> wymienia rodzaje bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny bezrobocia na świecie oblicza współczynnik (stopę) bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje zróżnicowanie stopy bezrobocia w wybranych państwach na podstawie danych statystycznych charakteryzuje rodzaje bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje pozytywne i negatywne skutki bezrobocia opisuje problem pracy dzieci – przyczyny, konsekwencje i obszary występowania 	<ul style="list-style-type: none"> omawia działania państw podejmowane w celu ograniczenia bezrobocia przedstawia psychospołeczne skutki bezrobocia na podstawie materiałów źródłowych
Geograficzne uwarunkowania stanu zdrowia ludności	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki wpływające na stan zdrowia ludzi na świecie wyjaśnia przyczyny i skutki występowania chorób na świecie wymienia typowe choroby w krajach wysoko i słabo rozwiniętych gospodarczo 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje choroby cywilizacyjne, w tym otyłość wymienia przyczyny zgonów w najbogatszych państwach i krajach słabo rozwiniętych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje społeczne i gospodarcze skutki występowania chorób na świecie analizuje geograficzne uwarunkowania stanu zdrowia ludności świata 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie dostępu do usług medycznych w różnych krajach świata na podstawie mapy tematycznej wyjaśnia, na czym polega profilaktyka chorób 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje globalne i regionalne działania, które można podjąć w celu zwalczania chorób cywilizacyjnych i zakaźnych
Osadnictwo wiejskie i miejskie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje jednostek osadniczych podaje charakterystyczne cechy wsi wymienia funkcje miast podaje przykłady miast o różnych funkcjach 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki lokalizacji i rozwoju jednostek osadniczych charakteryzuje nowe funkcje wsi opisuje wybrane funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje typy genetyczne kształtów wsi opisuje wpływ czynników przyrodniczych i antropogenicznych na kształtowanie się sieci osadniczej rozpoznaje typy miast i zespołów miejskich na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny przemian zachodzących współcześnie w osadnictwie wiejskim określa strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast ocenia zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej miast wraz z rozwojem państw 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy fizjonomiczne miast typowe dla różnych regionów świata oraz ich zmiany wraz z rozwojem gospodarczym

<p>Urbanizacja na świecie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • wymienia płaszczyzny i fazy urbanizacji • wskazuje na mapie najludniejsze zespoły miejskie świata 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje płaszczyzny urbanizacji • opisuje fazy urbanizacji • opisuje typy zespołów miejskich i wskazuje je na mapie • wymienia przykłady megalopolis na świecie • przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny urbanizacji w wybranych regionach • porównuje zmiany liczby ludności w wybranych miastach świata na podstawie danych statystycznych • opisuje zmiany w krajobrazie wielkich miast w różnych regionach świata • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu urbanizacji w różnych częściach świata 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje skutki urbanizacji w wybranych regionach świata • porównuje układ przestrzenny głównych typów zespołów miejskich • opisuje zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i o różnej wielkości 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje problemy mieszkańców wielkich miast w państwach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo
-------------------------------	---	---	---	--	---